

Tunnikava:**Põgenemine Rootsi II maailmasõja ajal****Eelhäälestus u 10 min**

Õpetaja näitab seinal mõne Rootsi põgenenud eesti kunstniku paguluses maalitud maali, mis käsitleb paadipõgenemisega seotud tundeid, nt Ernst Jõesaare Rootsi paguluses valminud reljeef – Katastroof, 1968. Õpilased püüavad mõistatada käsitletava tunni teemat ilma pildi allkirja lugemata.

Õpetaja juhatab sisse meetodi vabakirjutamine. 2 min jooksul tuleb õpilasel panna kirja kõik seostuvad mõtted teemaga „Põgenikud“. Järgneb arutelu klassis kirja-pandud mõtete alusel ning ideekaardi koostamine: märksõnade välja kirjutamine, rühmitamine tunnuste alusel (nt Millal? Kuhu? Kes? Kuidas? Miks?) ideekaardi keskse mõiste põgenikud ümber. Õpetaja näitab taustaks tahvil kaarti põgenike peamiste suundade ja põgenemise etappide kohta (Rootsi, Saksamaale; Saksamaalt edasi mujale maailma). Vaata kaarti allpool.

Õppimine u 30 min

3-liikmelistes gruppides loetakse läbi kaks II maailmasõja ajal toimunud erinevat põgenemislugu Rootsi ja jagatakse oma lugu grupi liikmetega. Mõlema põgeniku lood kaardistatakse ideekaardi tunnuste alusel märksõnadena (vastus häälestusfaasist tuntud küsimustele – Millal? Kuhu? Kes? Kuidas? Miks?) tabelisse ning tähistatakse kahe põgeniku teekond eri värvidega Euroopa kontuurkaardil. Rühmad tutvustavad oma tabelit klassiarutelul. Õpetaja või klassi ette kutsutud õpilane täidab samuti tabeli kahe Rootsi põgeniku kohta tahvil.

Täiendava arutelu ja analüüsi tekitamiseks tuleb viia läbi Delfi meetod¹, lähtuvalt järgnevatest probleemipüstitustest:

- Selgitage, mis roll oli II maailmasõja järgsel perioodil Punase Risti tegevusele. Tooge näide allikatele tuginedes.
- Tooge allikatele tuginedes välja erinevate rahvaste saatus pärast II maailmasõda.
- Kirjeldage erinevaid keskkondi, kuhu põgenikud sattusid. Kuidas kohanemisega toime tuldi?

Delfi meetodi korral esitatakse õpilastele probleem, millele nad peavad lahendusi otsima. Iga õpilane annab oma hinnangu või pakub mingi lahenduse ning põhjendab seda. Need hinnangud/arvamused/lahendused jaotab õpetaja teistele õpilastele (anonüümselt), kes loevad hinnangud/arvamused/lahendused läbi ning lisavad enda

1 Antud õppemeetod on efektiivne õppemeetodina juhtudel, kui silmast-silma suheldes hakkaks õpilaste omavaheline staatus klassis mõjutama üksteise poolt pakutud lahendustele või esitatud arvamustele antavaid hinnanguid.

oma. Arvamus kujuneb/muutub teiste kirjutiste lugemisel. Lõpuks jõutakse ühise nõõ kompromisslahenduseni.

I etapp. Õpetaja jaotab klassi kolmeks (nt pingiridade alusel, keskmiselt 7–8 inimest püüab vastuse leida ühele probleemile) ning jagab paberilehel välja kolmele rühmale erineva probleemi. Iga õpilane vastab individuaalselt, kirjalikult, anonüümselt lehel esitatud probleemile. Seejärel kogub õpetaja kõigilt kolmelt rühmalt paberid kokku ning jagab uuesti anonüümselt laiali.

Algab *II etapp.* (Enne I rühma käes olnud paberid lähevad II rühma kätte, kes loeb nende jaoks uue probleemi läbi ning püüab leida vastuse allikate alusel).

Seejärel algab *III etapp*, kus õpetaja korjab rühmadelt taas paberid kokku (nüüd on saadud vastuseid küsimustele kahelt erinevalt rühmalt) ja jagab uuesti laiali. III etapi lõpus palub õpetaja lugeda igast rühmast ühel õpilasel vastused ette tema käes olevalt paberilt. Vajadusel täiendavad kaasõpilased vastuseid nende käes oleva paberi alusel.

Refleksioon u 5 min

Kasutatakse meetodit RATT² (Roll-adressaat-tekstivorm-teema). Õpilasted valivad ühe tekstivormi ning kirjutavad/joonistavad tekst (avalik kiri, kiri, protokoll, muinasjutt, joonistus, manifest, kuulutus, nekroloog, luuletus, avaldus, näidend, ametikirjeldus, tööintervjuu, telefonivestlus, tänukiri, juhtnõõrid, kodulehekülg, loosung jms) teemal „Põgenemine Rootsi“, asetades ennast sündmustes osaleja või teemaga muul moel seostuva isiku positsiooni. Näiteks kirjutab õpilane loosungi Rootsi Migratsiooni ameti töõtaja seisukohast, mis kutsus üles põgenikke asuma tööle Rootsi põhjapiirkondadesse ning teostama ümberõpet.

2 (Roll-adressaat-tekstivorm-teema). Loominguline kirjutamine kellegi positsioonilt suunatuna kellegile teisele.

